

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut 1.1.2024 lähtien

Pohjanmaan hyvinvointialue

Hyväksytty: Aluehallitus 11.12.2023 307 §

Sisällysluettelo

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut 1.1.2024 lähtien	1
1. Yleiset periaatteet	3
2. Sosiaali- ja terveystieteiden keskus	8
3. Sairaalapalvelut.....	15
4. Koti- ja asumispalvelut	18
5. Kuntoutus- ja vammaispalvelut.....	28
6. Psykososiaaliset palvelut	38
7. Lapsiperhepalvelut ja lastensuojelu.....	45
8. Asiakasmaksujen perimättä jättäminen ja alentaminen ja palveluseteliarvon korottaminen	49

1. Yleiset periaatteet

Pohjanmaan hyvinvointialueen asiakasmaksukäsikirja on jaettu toimialoittain. Kunkin toimialan kohdalla on lyhyt kuvaus tarjottavasta palvelusta sekä kyseisen palvelun asiakasmaksut. Pohjanmaan hyvinvointialue päättää maksujen tarkistamisesta vuosittain, mikäli maksuja ei ole määrätty laissa tai asetuksessa.

Sovellettava lainsäädäntö

Kaikki Pohjanmaan hyvinvointialueen veloittamat maksut perustuvat sovellettavaan lainsäädäntöön, lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 3.8.1992/734 ja asetukseen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 9.10.1992/912.

Maksun enimmäismäärä

Palvelusta perittävä maksu saa olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen (Asiakasmaksulaki 2 §).

Maksukyvyn mukaan määräytyvät maksut

Maksukyvyn mukaan määräytyviä maksuja koskevat päätökset ovat voimassa toistaiseksi. Maksu on kuitenkin tarkistettava asiakkaan tai tämän edustajan hakemuksesta taikka hyvinvointialueen aloitteesta silloin, jos:

- 1) asiakkaan tai hänen perheensä tulot ovat muuttuneet;
- 2) asiakkaan tai hänen puolisonsa oikeus 10 c, 10 d tai 10 g §:ssä säädettyihin vähennyksiin on muuttunut;
- 3) perheen olosuhteet ovat muuttuneet;
- 4) maksu osoittautuu virheelliseksi;
- 5) asiakkaalle laadittua asiakassuunnitelmaa muutetaan siten, että sillä on vaikutusta asiakasmaksun suuruuteen;
- 6) hyvinvointialueen maksuperusteita muutetaan siten, että sillä on vaikutusta asiakasmaksun suuruuteen.

Jos maksua koskeva päätös on perustunut asiakkaan tai hänen edustajansa antamiin virheellisiin tietoihin, maksu voidaan oikaista takautuvasti enintään yhden vuoden ajalta. (Asiakasmaksulaki 10 j §)

Maksukatto

Asiakasmaksujen enimmäismäärä (*maksukatto*) asiakkaalle on 762 euroa kalenterivuodessa (vuonna 2024). Maksukaton täytyttyä

- asiakas saa maksukaton piiriin kuuluvat palvelut pääsääntöisesti maksutta
- lyhytaikaisesta laitoshoidosta tai laitospalvelusta peritään ns. ylläpitomaksuna enintään 25,10 euro hoitopäivältä.

Maksukattoon lasketaan mukaan

- terveyskeskuksen avosairaanhoidon lääkäripalvelujen maksut,
- fysioterapiamaksut
- sarjahoidon maksut
- sairaalan poliklinikkamaksut
- päiväkirurgian maksut
- lyhytaikaisen laitoshoidon ja laitospalvelun maksut terveydenhuollon ja sosiaalihuollon laitoksissa
- yö- ja päivähoidon maksut
- kuntoutushoidon maksut
- suun terveydenhuollon käynti- ja toimenpidemaksut (hammasteknisiä kuluja, kuten proteeseista, purentakiskoista, oikomiskojeista ja uniapneakiskoista aiheutuvia hammasteknisiä kuluja lukuun ottamatta)
- tilapäisen kotisairaanhoidon ja kotisairaalan maksut
- terapioista perityt maksut sekä
- toimeentulotuella maksetut maksut.

Maksukattoa kerryttävät myös ostopalveluina tuotetut palvelut, jos ne kuuluvat hyvinvointialueen järjestämisvastuulle.

Maksukattoon ei lasketa mukaan maksuja

- sairaankuljetuksesta
- lääkärintodistuksista
- yksityislääkärin läheteellä tehdyistä laboratorio- ja kuvantamistutkimuksista
- sosiaalihuollon palveluista (lukuun ottamatta lyhytaikaista laitospalvelua)
- tulositonnaisista palveluista
- palvelusetelin omavastuista
- kuljetuspalvelujen omavastuista
- täysin yksityisistä palveluista, joiden järjestämisestä hyvinvointialue ei vastaa.

Maksukattoon ei myöskään lasketa maksuja, jotka on korvattu asiakkaalle esimerkiksi työtaturmavakuutuksen perusteella. (Asiakasmaksulaki 6 a §)

Asiakasmaksukaton täyttymisen seuranta Pohjanmaan hyvinvointialueella on asiakkaan vastuulla. Kun maksukatto on täyttynyt, asiakkaalle myönnetään pyynnöstä vapaakortti. Vapaakortin myöntää se sosiaali- tai terveydenhuollon yksikkö, jossa asiakas on saanut hoitoa maksukaton täytyessä. Lääkekustannusten maksukatto on 626,94 euro (vuonna 2024, lasketaan kalenterivuosittain), ja siitä vastaa Kela.

Sairaankuljetus

Sairaankuljetusajoneuvolla suoritetusta sairaankuljetuksesta voidaan periä enintään valtioneuvoston asetuksella vahvistetun taksan mukainen maksu. Tämä maksu voidaan periä myös silloin, kun annetun ensihoidon ansiosta potilaan tila on korjaantunut siinä määrin, että kuljetusta hoitopaikkaan ei ole tarvinnut suorittaa.

1 momentissa säädettyä maksua ei saa periä lääkärin määräämästä sairaankuljetusajoneuvolla tapahtuvasta kuljetuksesta terveyskeskuksen tai sairaalan sairaansijalta toiseen hoitolaitokseen tai kotihoitoon. (Asiakasmaksuasetus 10 §)

Etäpalveluista perittävät maksut

Maksullinen etäpalvelu korvaa tavanomaista käyntiasiointiin perustuvaa sosiaali- tai terveyspalvelua ja vastaa sisällöllisesti perinteistä henkilökohtaiseen käyntiin perustuvaa hoito- tai palvelukontaktia. Käyntiasiointia korvaava maksullinen etäpalvelu ei siten ole yleinen, anonymisti annettu terveysneuvonta taikka yleistä ohjausta ja neuvontaa tarjoava chat-, sähköposti-, tekstiviesti- tai muu vastaava palvelu.

Mikäli etäpalveluna tuotetulla palvelulla ei ole erikseen määriteltyä maksua, palvelusta peritään vastaavaa palvelua koskeva asiakasmaksu. Jos palvelu on määritelty maksuttomaksi, etäpalveluna tuotettu palvelu on niin ikään asiakkaalle maksuton.

Etävastaanoton varatusta ja käyttämättä jätetystä ajasta peritään käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä palvelusta perittävä maksu samoin kuin vastaavasta käyntipalvelusta.

Etäpalvelut kerryttävät terveydenhuollon maksukattoa samalla tavoin kuin perinteiset käyntiin perustuvat terveydenhuollon palvelut.

Omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikaisten palvelujen maksut

Maksu omaishoitajan lakisääteisen vapaan ajalta 12,80 € / vuorokausi (koskee yli 16-vuotiaita).

Omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikaisten palvelujen maksu määräytyy vuorokausien perusteella, kun taas lyhytaikaisen tilapäisen hoidon maksu määräytyy hoitopäivien (kalenterivuorokausien) perusteella.

Jos tilapäinen hoito (intervallihoido) jatkuu lakisääteisten vapaapäivien jälkeen, peritään normaali hoitopäivämaksu myös siltä päivältä, kun viimeinen lakisääteinen vapaapäivä päättyy.

Esimerkki: Omaishoidon asiakas on lyhytaikaisessa hoidossa ympärivuorokautisen palveluhoidon yksikössä maanantaista klo 10:stä perjantaihin klo 17:ään. Asiaksmaksu peritään seuraavasti:

Maanantai klo 10.00 – tiistai klo 9.59   Lakisääteinen vapaa 12,80 €

Tiistai klo 10.00 – keskiviikko klo 9.59   Lakisääteinen vapaa 12,80 €

Keskiviikko klo 10.00 – torstai klo 9.59   Lakisääteinen vapaa 12,80 €

Torstai klo 10.00 – klo 23.59   Intervallihoido 40,60 €

Perjantai klo 00.00 – klo 17.00   Intervallihoido 40,60 €

Summa: 119,60 €

Käyttämättä jätetystä palvelusta perittävä maksu

Maksu peritään silloin, jos asiakas tai hänen edustajansa on varannut vastaanottoajan terveydenhuollon palveluihin tai sosiaali- tai terveydenhuollon lyhytaikaisen hoito- tai asumispalvelupaikan ja on ilman hyväksyttävää syytä ja varattua aikaa tai paikkaa ennalta peruuttamatta jäänyt saapumatta varattuna aikana vastaanotolle tai asianomaiseen yksikköön. Maksu peritään kuitenkin vain, jos maksun perimistä ei ole pidettävä kohtuuttomana ja asiakkaalle on varauksen yhteydessä ilmoitettu mahdollisuudesta periä tämä maksu sekä annettu ohjeet ajan peruuttamiseksi ennalta. Maksun perimistä sekä ajan tai paikan peruuttamista koskevat tiedot on annettava siten, että asiakas riittävästi ymmärtää niiden sisällön.

Maksu voidaan periä myös silloin, kun hyvinvointialue on asiakkaan tai tämän edustajan aloitteesta varannut asiakkaalle vastaanottoajan (esim. kutsu määräaikaistarkastukseen) ja asiakas on saanut tiedon tehdystä ajanvarauksesta. Maksua ei peritä alle 18-vuotiailta. Huomaa, että maksu voidaan veloittaa, vaikka käynti itsessään olisi maksuton.

(Asiaksmaksulaki 3 §)

Palvelun keskeytyksen vaikutus asiakasmaksuun

Hyvinvointialue perii maksun pitkäaikaisesta ympärivuorokautisesta palveluasumisesta, pitkäaikaisesta perhehoidosta ja pitkäaikaisesta laitoshoidosta sekä jatkuvasta ja säännöllisestä kotona annettavasta palvelusta, vaikka palvelu keskeytyisi tilapäisesti asiakkaasta johtuvasta syystä. Jos palvelu kuitenkin keskeytyy yli viideksi päiväksi, maksua ei peritä viittä päivää ylittävältä ajalta. Jos palvelu keskeytyy hyvinvointialueesta johtuvasta syystä tai siksi, että asiakas on laitoshoidossa, maksua ei peritä myöskään mainitun viiden päivän ajalta. Jos palvelun keskeytyminen jatkuu koko kuukauden, maksua ei peritä lainkaan. (Asiaksmaksulaki 10 k §)

Pitkäaikaisessa ympärivuorokautisessa palveluasumisessa peritään täysi kuukausivuokra mahdollisesta keskeytyksestä huolimatta. Sama koskee kuukausittaisia

vesi- ja sähkömaksuja. Koko maksu peritään keskeytyksestä huolimatta. Asiakkailta, joilta peritään perustarvikemaksu (hygieniatuotteet), peritään puolet kuukausimaksusta, jos asiakas on poissa yli 14 vuorokautta kuukauden aikana ja koko maksu, jos poissaolo on enintään 14 päivää.

Hoito ja palvelut sotaveteraaneille, sotainvalideille ja sodan 26:ille

Sotaveteraanit ja sotainvalidit saavat Valtiokonttorin palveluiden lisäksi seuraavat etuudet: avustus silmälasien hankintaan 350 € (korkeintaan kerran vuodessa), maksuton hammashoito julkisella ja yksityisellä puolella mukaan lukien hammasproteesit ja hammasproteesien korjaus ilman maksukattoa sekä maksuttomat terveydenhuollon käynnit lääkärin vastaanotolla ja päivystyksessä terveysasemalla ja erikoisairaanhoidon poliklinikkamaksut. Sotien 26:ille ehdotetaan samaa hoitoa ja palvelua kuin sotaveteraaneille.(Aluehallituksen päätös 12.12.2022 § 225)

Maksuaika

Kaikkien asiakasmaksulaskujen normaali maksuaika on 21 päivää.

2. Sosiaali- ja terveyskeskus

Pohjanmaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyskeskuksen toimiala tarjoaa terveydenhuoltoa sekä sosiaalihuollon palveluja. Osana palvelujärjestelmää voidaan tarjota mahdollisuus palveluun sähköisissä kanavissa. Toimintaan sisältyvät sosiaalihuolto, perusterveydenhuollon avohoitopalvelut, erikoissairaanhoidon ja suun terveydenhuolto.

Maksuttomat terveyspalvelut

Asiakasmaksulaki 5 §

- terveydenhuoltolain ([1326/2010](#)) 13–17 §:n, 19 §:n 1 momentin sekä 24, 27 ja 29 §:n perusteella järjestetyt perusterveydenhuollon palvelut sekä hoitoon kuuluvat aineet ja pitkäaikaisen sairauden hoitoon tarkoitetut hoitotarvikkeet;
- terveydenhuoltolain 39 ja 40 §:n perusteella järjestetty ensihoito, lukuun ottamatta ensihoitoon liittyvää sairaankuljetusta; ([30.12.2010/1329](#))
- poliklinikan antama tutkimus ja hoito alle 18-vuotiaalle henkilölle; ([30.12.2020/1201](#))
- naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen (SopS 53/2015) 25 artiklassa tarkoitettujen seksuaalisen väkivallan uhreja varten perustettujen tukikeskusten tarjoamat palvelut; ([30.12.2020/1201](#))
- päihteitä käyttäville raskaana oleville suunnattujen äitiyspoliklinikoiden antama tutkimus, hoito ja seuranta; ([30.12.2020/1201](#))
- psykiatrisen avohoidon toimintayksikössä annettu hoito siihen liittyvää osittaista ylläpitoa lukuun ottamatta;
- hengityshalvauspotilaalle annettava hoito ja ylläpito sekä hoitoon liittyvät kuljetukset siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään;
- tartuntatautilaissa (583/86) tarkoitetut rokotukset, yleisvaarallisen tartuntataudin tutkimus, hoito ja hoitoon määrätyt lääkkeet ja yleisvaaralliseen tartuntatautiin sairastuneen tai sairastuneeksi perustellusti epäillyn eristäminen sekä valvottavaan tartuntatautiin sairastuneen hoitoon määrätyt lääkkeet;
- ihmisen elimen, kudoksen tai solujen elävän luovuttajan tutkimus ja hoito; ([24.6.2010/654](#))

- alle 18-vuotiaalle henkilölle annettava hoito ja ylläpito siltä osin kuin hoitopäiviä kalenterivuodessa on kertynyt yli seitsemän sekä sarjassa annettava lääkinnällinen kuntoutus ja hyposensibilisaatio-, puhe- ja äänihäiriö-, säde- ja sytostaattihoito sekä muu vastaava hoito samoin kuin jatkuva dialyysihoito lukuun ottamatta erikoissairaanhoidon lain (1062/89) 38 §:n 1 momentin mukaisia erikoismaksuluokan lisämaksuja;
- erikoissairaanhoidon lain 1 §:n 2 momentissa tarkoitettuun lääkinnälliseen kuntoutukseen kuuluva neuvonta, kuntoutustarvetta ja mahdollisuuksia selvittävä tutkimus sekä sopeutumisvalmennus ja kuntoutusohjaus;
- terveydenhuoltolain 29 §:ssä tarkoitetun lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineet sekä niiden sovitin, tarpeellinen uusiminen ja huolto paitsi silloin, kun apuvälineen tarve aiheutuu työtapa- ja ammattitautilain (459/2015), maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/1981), sotilasvammalain (404/1948), liikennevakuutuslain (279/1959), potilasvahinkolain (585/1986) tai näitä vastaavan aikaisemman lain mukaan korvattavasta vahingosta tai ammattitaudista; sekä (24.4.2015/468)
- lääkärin määräämä sairaankuljetusajoneuvolla tapahtuva sisäänkirjoitetun potilaan kuljetus terveyskeskuksen tai sairaalan sairaansijalta toiseen hoitolaitokseen tai kotihoitoon.

Terveydenhuollon avohoitomaksut

Asiakasmaksuasetus 3 § ja 7 §

Lääkärisäkäynnit	23,00 €	<ul style="list-style-type: none"> • Peritään kolmelta ensimmäiseltä käynniltä / kalenterivuosi • Peritään kaikilta 18 vuotta täyttäneiltä • Koskee myös etävastaanottoa • Terveyskeskuslääkärin vastaanottomaksua ei peritä, kun lääkäri lähettää potilaan erikoissairaanhoidon vastaanotolle terveyskeskuksen käynniltä saman päivän aikana ja saman tulosityn vuoksi.
Käynnit sairaan- tai terveydenhoitajalla	-	<ul style="list-style-type: none"> • Maksua ei peritä

Päivystysmaksu	31,60 €	<ul style="list-style-type: none"> • Peritään kaikilta 18 vuotta täyttäneiltä • Kello 20.00–8.00 sekä lauantaisin, sunnuntaisin ja pyhäpäivinä.
Erikoissairaanhoidon erikoislääkärin vastaanotto terveyskeskuksessa	46,00 €	<ul style="list-style-type: none"> • Peritään kaikilta 18 vuotta täyttäneiltä
Sarjassa annettava hoito	12,80 €	<ul style="list-style-type: none"> • Peritään kaikilta 18 vuotta täyttäneiltä • Enintään 45 kertaa/kalenterivuosi
Jalkahoito	12,80 €	<ul style="list-style-type: none"> • Lääketieteellinen jalkahoito
Lääkärin kotikäynti	21,10 €	<ul style="list-style-type: none"> • Peritään kaikilta 18 vuotta täyttäneiltä
Maksu peruuttamattomasta ajasta tai myöhässä peruutettu aika	56,70 €	<ul style="list-style-type: none"> • Peritään kaikilta 18 vuotta täyttäneiltä. • Peruutus on tehtävä viimeistään yhtä arkipäivää ennen käyntiaikaa.

Hoitoon kuuluvat tarvikkeet

Maksuttomia pitkäaikaissairaille eli henkilöille, joiden hoito on kestänyt kauemmin kuin 3 kuukautta, henkilöille, joilla on käynnissä lääkärin tai muun hoitohenkilökunnan hoitosuunnitelmaan perustuva selvitys jossakin yksikössämme tai muussa hoitolaitoksessa, aineet on hyväksytty sopimustuotteina.

Erikoissairaanhoidon avohoito

Poliklinikkamaksu	46,00 €	<ul style="list-style-type: none"> • Peritään kaikilta 18 vuotta täyttäneiltä • Koskee myös etävastaanottoa • Ei peritä henkilöiltä, jotka palaavat toiseen hoitoyksikköön tai tehostettuun palveluasumiseen • (Asiakasmaksuasetus 8 §)
Päiväkirurgia	150,80 €	<ul style="list-style-type: none"> • Peritään myös alle 18-vuotiailta (Asiakasmaksuasetus 8 §) • Päiväkirurgisesta toimenpiteestä, joka tehdään leikkaussalissa ja joka edellyttää yleisanestesiaa, laajaa puudutusta tai suonen sisäisesti annettavaa lääkitystä peritään poliklinikkamaksun sijasta päiväkirurgiamaksu. (Asiakasmaksuasetus 8 a §)
Sarjassa annettava hoito (erikoissairaanhoido)	12,80 €	<ul style="list-style-type: none"> • Peritään kaikilta 18 vuotta täyttäneiltä • Enintään 45 kertaa/kalenterivuosi
Maksu peruuttamattomasta ajasta tai myöhässä peruutettu aika	56,70 €	<ul style="list-style-type: none"> • Peritään kaikilta 18 vuotta täyttäneiltä. • Peruutus on tehtävä viimeistään yhtä arkipäivää ennen käyntiaikaa.

Suun terveydenhuolto

Suun terveydenhuolto on maksutonta alle 18-vuotiaille lapsille. Sotaveteraaneille maksuton hammashoito julkisella ja yksityisellä puolella mukaan lukien hammasproteesit ja hammasproteesien korjaus ilman maksukattoa.

Perusmaksu suuhygienisti	11,30 €
Perusmaksu hammaslääkäri	14,60 €
Perusmaksu erikoishammaslääkäri	21,50 €
Hammaskuvat	9,40 €
Panoraamaröntgenkuvaukset	21,10 €
Ehkäisevän hoidon käyntimaksu	9,40 €
Toimenpide, vaativuusluokka 0–2	9,40 €
Toimenpide, vaativuusluokka 3–4	21,10 €
Toimenpide, vaativuusluokka 5–7	41,80 €
Toimenpide, vaativuusluokka 8–10	61,20 €
Toimenpide, vaativuusluokka 11–	85,90 €
Proteesin pohjaus	61,20 €
Proteesin korjaus	41,80 €
Akryyliosa- ja kokoproteesi	204,80 €
Kruunut ja sillat hampaalta	204,80 €
Rankaproteesi	248,60 €

Käyttämättä jätetystä ja peruuttamattomasta varauksesta veloitetaan 18 vuotta täyttäneiltä 56,70 € euroa.

Lääkärintodistukset ja -lausunnot

Lääkärin ja hammaslääkärin antamasta todistuksesta ja lausunnosta voidaan periä todistuksen ja lausunnon laadusta riippuen enintään 56,70 euroa. Ajokorttilaissa (386/2011) säädetyn ajo-oikeuden saamiseksi tai säilyttämiseksi tarvittavasta lääkärintodistuksesta voidaan kuitenkin periä enintään 68,10 euroa. Maksua ei saa periä kansanterveystyössä hoitoon liittyvästä todistuksesta tai lausunnosta eikä koulu- tai opiskeluterveydenhuollon yhteydessä kerättyihin tietoihin perustuvasta terveystodistuksesta (nuorison terveystodistus). (Asiakasmaksuasetus 23 §)

Normaali käyntimaksu veloitetaan todistusmaksun lisäksi.

Perusterveydenhuollossa annettavien lääkärintodistusten ja -lausuntojen maksut

Maksuttomat todistukset ja lausunnot	-	<ul style="list-style-type: none"> • Hoitoon liittyvä lausunto • B-lausunto lääkekorvauksia varten • B-lausunto kuntoutusta varten • B-lausunto työkyvyttömyydestä • A-todistus • A-todistus sairaan lapsen hoidosta • Todistus matkakorvausta varten • Äitiystodistus • Karanteenitodistus • Todistus hoitotarvikkeiden ilmaisjakelua varten • Nuorison terveystodistus
Maksulliset todistukset ja lausunnot	56,70 €	<ul style="list-style-type: none"> • Elintarviketyöntekijän salmonellatodistus • HIV-todistus • TBC-todistus • Rokotustodistus • Todistus INVA-pysäköintiä varten • Suppean lomakkeen täyttäminen • Todistus kuljetuspalvelua varten • B-lausunto verotusta varten • Merimiestodistus • Todistus sukelluslupaa varten • Todistus lentolupaa varten • C-lausunto • Laajan lomakkeen täyttäminen • T-todistus • Todistus tai lausunto vieraalla kielellä • E-lausunto (ilman potilasasiakirjojen kopioita)

Erikoissairaanhoidossa annettavien lääkärintodistusten ja -lausuntojen maksut

	<i>Perusmaksu</i>	<i>Kyseisen erikoisalan erikoislääkäri</i>
B-lausunto, lyhyt. Esim. lääkekorvauksia tai muita etuuksia varten	14,54 €	21,81 €
B-lausunto, laaja (aikaa vievä). Esim. työkyvyttömyyttä, kuntoutusta tai eläkettä varten	16,62 €	24,93 €
C-lausunto, lyhyt. Esim. hoitotukea tai vastaavaa varten	14,54 €	21,81 €
Muu vapaamuotoinen todistus tai lausunto	16,62 €	24,93 €
Lausunto oikeustoimikelpoisuudesta	24,94 €	37,41 €
E-lausunto, tavallinen	10,39 €	15,59 €
E-lausunto, laaja (yksisivuinen)	18,18 €	27,27 €
E-lausunto, laaja ja aikaa vievä (kaksisivuinen)	24,94 €	37,41 €

Muut todistukset ja lausunnot

Ajokorttitodistus	68,10 €
Lausunto oikeudenkäyntiä varten aiemmin tehdyn tutkimuksen tai sairauskertomuksen perusteella	20,00 €
Lausunto oikeudenkäyntiä varten viranomaisen pyynnöstä tehdystä tutkimuksesta	32,00 €

3. Sairaalapalvelut

Pohjanmaan hyvinvointialueen sairaalapalveluiden toimiala käsittää akuuttisairaalan ja hoito-osastot, joiden päätehtävänä on tuottaa kiireellistä ja suunniteltua erikoissairaanhoidoa koko alueelle. Somaattisen hoidon lisäksi tarjotaan tarvittaessa kriisi- ja sosiaaliavun päivystystä. Sairaalapalveluihin kuuluvat myös diagnostiset ja lääkinnälliset tukipalvelut.

Akuuttisairaala

Yhteispäivystysmaksu	46,00 €	<ul style="list-style-type: none"> • Peritään kaikilta 18 vuotta täyttäneiltä • Jos potilas poliklinikalla suoritettua tutkimuksen jälkeen otetaan välittömästi sairaalaan hoidettavaksi, peritään häneltä maksu lyhytaikaisesta laitoshoidosta. (Asiakasmaksuasetus 8 §)
Kriisi- ja sosiaalipäivystys	-	<ul style="list-style-type: none"> • Maksuton

Hoito-osastot

Hoitopäivämaksu	54,60 €	<ul style="list-style-type: none"> • Maksu lyhytaikaisesta laitoshoidosta • Peritään kalenterivuorokautta kohden (vuorokausi vaihtuu klo 00.00) • ”Hoitopäivämaksun saa periä vain kerran kalenterivuorokaudelta. Jos asiakas siirtyy välittömästi toiseen laitokseen, lähettävä laitos ei saa periä maksua siltä päivältä, jona asiakas siirtyy.” (Asiakasmaksuasetus 12 §) • Maksu veloitetaan sekä yleislääketieteen osastoilla että erikoissairaanhoidossa. • Alle 18-vuotiailta lapsilta laskutetaan korkeintaan 7 hoitopäivää/kalenterivuosi
-----------------	----------------	---

		<ul style="list-style-type: none"> • ”Lyhytaikaisesta laitoshoidosta ei saa periä 12 §:ssä tarkoitettua maksua niiltä täysiltä vuorokausilta, jolloin palvelun käyttäjä on hoitajakson aikana poissa laitoksesta.” (Asiakasmaksuasetus 32 §)
<p>Hoitopäivämaksu (vapaakortti)</p>	<p>25,10 €</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Maksukaton täytyttyä (vapaakortti) • Maksu lyhytaikaisesta laitoshoidosta • Peritään kalenterivuorokautta kohden • Maksutonta alle 18-vuotiaille lapsille
<p>Hoitopäivämaksu (lääketieteellinen kuntoutus)</p>	<p>18,80 €</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Peritään kalenterivuorokautta kohden • Maksukaton täyttymisen jälkeen maksuja ei peritä. • Peritään kaikilta 18 vuotta täyttäneiltä • ”Vammaiselle henkilölle terveydenhuoltolain 29 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettuna laitoshoidona annetusta kuntoutushoidosta tai kehitysvammaisten erityishuoltona annetusta kuntoutushoidosta voidaan periä enintään 18,80 euroa hoitopäivältä.” (Asiakasmaksuasetus 14 §)
<p>Päivä- ja yöhoito</p>	<p>25,10 €</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Peritään kaikilta 18 vuotta täyttäneiltä • ”Jos hoidollisista syistä on tarkoituksenmukaista, että henkilö on terveyskeskuksessa, sairaalassa tai sen toimintayksikössä taikka sosiaalihuollon laitoksessa tai muussa toimintayksikössä hoidettavana vain joko päivällä (päivähoito) tai yöllä (yöhoito), voidaan häneltä periä 12 §:ssä säädetyn maksun sijasta enintään 25,10 euroa vuorokaudessa.” (Asiakasmaksuasetus 13 §) • Peritään poliklinikkakäynneistä, jotka tapahtuvat osastolla.

Huone omaisille	30,00 €	<ul style="list-style-type: none"> • Peritään kalenterivuorokautta kohden • esim. perhehuone synnytyksessä
Hengityshalvauspotilaat	-	<ul style="list-style-type: none"> • Hengityshalvauspotilailta ei peritä asiakasmaksuja

Kotisairaala

Kotisairaala	13,40 €	<ul style="list-style-type: none"> • Käyntikohtainen maksu. • Maksukaton täyttymisen jälkeen maksuja ei peritä. • Jos potilas kuuluu säännöllisen kotihoidon piiriin, maksua ei veloiteta.
--------------	----------------	---

Laitoshoito

Pitkäaikaisen laitoshoidon maksut perustuvat sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 7 c §:ään ja lyhytkestoisen laitoshoidon maksut sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun asetuksen (912/1992) 12 §:ään. Pitkäaikaisen laitoshoidon maksu veloitetaan hoidon aloituspäivästä lähtien, kun ympärivuorokautisen hoidon arvioidaan kestävän kauemmin kuin kolme kuukautta. Muussa tapauksessa maksu määrätään, kun henkilö on ollut laitoshoidossa yli kolme kuukautta ja hoidontarpeen arvioidaan jatkuvan. Maksu saa olla enintään 85 prosenttia asiakkaan nettokuukausituloista, ja asiakkaan henkilökohtaiseen käyttöön on jätävä vähintään 122 euroa. Maksuun sisältyvät asuminen, ateriat ja lääkkeet.

4. Koti- ja asumispalvelut

Pohjanmaan hyvinvointialueen koti- ja asumispalvelujen toimiala käsittää henkilöiden kotona annettavat hoidon ja palvelut sekä asumispalvelut.

Kotiin annettavat palvelut

Kotiin annettaviin palveluihin lukeutuvat kotipalvelu lapsiperheille, kotihoito ja tukipalvelut. Kotihoito käsittää hoidon ja huolenpidon, toimintakykyä ja vuorovaikutusta edistävän ja ylläpitävän toiminnan sekä terveydenhuoltolain 25. §:n mukaisen kotisairaanhoidon.

Maksut jatkuvista ja säännöllisistä kotiin annettavista palveluista ja yhteisöllisestä asumisesta määräytyvät palvelutuntien määrän, asiakkaan maksukyvyyn ja perheen koon mukaan. Maksuperuste määräytyy asiakkaan palvelupäätöksen perusteella. Jos palvelun tarpeessa tai palvelun saatavuudessa tapahtuu muutoksia, palvelupäätöstä on muutettava ja maksuperustetta tarkistettava.

Tilapäisestä kotihoidosta peritään käyntimaksu. Kotihoidon ja palveluasumisen yhteydessä annettavista ja asiakkaan suunnitelmaan sisältyvistä tukipalveluista saa veloittaa kohtuullisen maksun. Myös näitä maksuja voidaan alentaa tai ne voidaan jättää perimättä erillisen hakemuksen perusteella. Asiakasmaksun vahvistamiseksi käytetään lomaketta ”Selvitys asiakasmaksun määrittämiseksi; kotipalvelu ja pitkäaikainen yhteisöllinen asuminen”.

Yhteisöllinen asuminen (Sosiaalihuoltolaki 21 b §)

Yhteisöllistä asumista varten asiakkaalle järjestetään turvallinen ja esteetön asumisyksikkö, jossa asiakkaan käytössä on tarpeita vastaava huoneisto ja sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa. Yhteisöllisen asumisen palvelut järjestetään erikseen esimerkiksi tukipalveluina, kotihoitona ja tarvittaessa muuna sosiaalipalveluna.

Yhteisöllisen asumisen jatkuvan ja säännöllisen palvelun maksu määräytyy asiakkaan tarpeiden, palvelutuntien määrän, asiakkaan maksukyvyyn ja perheen koon mukaan, samalla tavoin kuin kotihoidon maksussa. Asiakkaan palvelukokonaisuuden on vastattava palvelupäätöksen sisältöä. Jos palvelujen tarpeessa tai tarjoamisessa tapahtuu muutoksia, palvelupäätöstä on muutettava ja myös maksupäätöstä tarkistettava.

Jatkuvan ja säännöllisen kotihoidon tulorajat ja maksut

Perheen koko, henkilömäärä	1	2	3	4	5	6
Tuloraja, euroa kuukaudessa	653	1205	1891	2338	2830	3251

Palvelutunnit kuukaudessa	Maksuprosentti perheen koon mukaan					
	1 henkilö	2 henkilöä	3 henkilöä	4 henkilöä	5 henkilöä	6 henkilöä tai enemmän
4 tuntia tai vähemmän	8,00	7,00	6,00	6,00	6,00	6,00
5	10,00	8,75	7,50	7,50	7,50	7,50
6	12,00	10,50	9,00	9,00	9,00	9,00
7	14,00	12,25	10,50	10,50	10,50	10,50
8	16,00	14,00	12,00	12,00	12,00	12,00
9	17,00	14,75	12,50	12,50	12,50	12,00
10	18,00	15,50	13,00	13,00	13,00	12,00
11	19,00	16,25	13,50	13,50	13,50	12,00
12	20,00	17,00	14,00	14,00	14,00	12,00
13	21,00	17,75	14,50	14,50	14,00	12,00
14	22,00	18,50	15,00	15,00	14,00	12,00
15	23,00	19,25	15,50	15,50	14,00	12,00
16	24,00	20,00	16,00	16,00	14,00	12,00
17	24,50	20,50	16,50	16,00	14,00	12,00
18	25,00	21,00	17,00	16,00	14,00	12,00
19	25,50	21,50	17,50	16,00	14,00	12,00
20	26,00	22,00	18,00	16,00	14,00	12,00
21	26,50	22,50	18,50	16,00	14,00	12,00
22	27,00	23,00	19,00	16,00	14,00	12,00
23	27,50	23,50	19,00	16,00	14,00	12,00
24	28,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
25	28,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
26	29,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
27	29,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
28	30,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
29	30,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
30	31,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
31	31,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
32	32,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
33	32,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
34	33,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00

35	33,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
36	34,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
37	34,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
38 tai enemmän	35,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00

Esimerkkilaskelma

Bruttotulot (1400 €/kk – 653 € (yhden hengen talouden vähennys) x 0,26 (palveluntarve 20 t/kk) = 194,22 €/kk kotipalvelumaksu.

Muut kotihoidon maksut

Tilapäinen lyhytaikainen kotihoito, käyntimaksu	<ul style="list-style-type: none"> • 16,50 € / käynti (1 h tai vähemmän) • 33,00 € / käynti (yli 1 h)
Kotisairaanhoidon käynti	<ul style="list-style-type: none"> • 13,40€ / käynti
Etäkotihoito (ALVAR palvelu)	<ul style="list-style-type: none"> • Jatkuvan ja säännöllisen kotihoidon maksut • Kotihoidon etäpalvelujen käyttöä edellyttävät laitteet sisältävät leasingtablettitietokoneen, johon on asennettu virtuaalihoivapalvelu - ohjelmisto ja toimiva verkkoyhteys.
Lääkerobotti	<ul style="list-style-type: none"> • Laittevuokra 38,40 € / kuukausi • Säännöllisen kotihoidon asiakkailla lääkeautomaattien lääkkeiden laittoon ja mahdollisiin hälytyskäynteihin käytetty aika huomioidaan säännöllisen kotihoidon palvelun määrässä ja kuukausimaksussa. Lääkeautomaattien osalta palveluajaksi on määritelty 2 tuntia/kk
Lääkerobotti, lääkehoidon tueksi asiakkaille, joilla on tilapäistä kotihoitoa	<ul style="list-style-type: none"> • Laittevuokra 38,40 € / kuukausi • 16,50 € / käynti

Sauna- ja kylvetyspalvelu	<ul style="list-style-type: none"> • Kuukausimaksu jatkuvan ja säännöllisen kotihoidon mukaan • 16,50 € / kerta asiakkaille, joilla on tilapäistä kotihoitoa • tarjotaan, kun asiakkaan sauna- ja suihkutilat ovat riittämättömät tai sopimattomat
Kuljetus palveluun (esim. saunaan)	<ul style="list-style-type: none"> • 4,45 € / yhdensuuntainen matka
Omaishoidon kotilomitus	<ul style="list-style-type: none"> • 16,50 € (3 h tai vähemmän) • 33,00 € (yli 3 h)

Kotihoidon tukipalvelut

Kotihoidon tukipalveluiden avulla tuetaan kotona selviytymistä. Tukipalveluita ovat muun muassa ateria-, kylvetys- ja turvapuhelinpalvelut sekä muut teknologiset palvelut.

Tukipalveluihin kuuluvat lisäksi kauppapalvelu ja apteekkipalvelu.

Osa palveluista järjestetään vain sotainvalideille/rintamaveteraaneille, kuten esimerkiksi lumityöt ja ruohonleikkuu. Muut ohjataan yksityisen palvelun piiriin, ja he voivat silloin hyödyntää oikeutta kotitalousvähennyksen tekemiseen.

Tukipalveluiden maksut

Ateriapalvelu	<ul style="list-style-type: none"> • 10,00 € / annos • lounas kuljetuksineen
Turvapuhelin tai ovihälytin	<ul style="list-style-type: none"> • Laitevuokra 38,40 € / kuukausi
Turvahälytys, käyntimaksu	<ul style="list-style-type: none"> • 36,00 € / käynti (tilapäinen kotihoidon asiakas / tukipalveluasiakas) • Kuluneen ajan mukaan (säännöllinen kotihoidon asiakas)
ALVAR palvelu	<ul style="list-style-type: none"> • Laitevuokra 38,40 € / kuukausi
Päivätoiminta <ul style="list-style-type: none"> • koko päivä: lounas ja kahvi sisältyvät hintaan • puoli päivää: lounas sisältyy hintaan 	<ul style="list-style-type: none"> • 3,80 € / h (enint. 24,70 €) • Peruminen on tehtävä viimeistään edellisenä päivänä. • Maksu ei periä, jos perumatta jättämiselle on hyväksyttävä syy, esim. akuutti sairastuminen.

Päivätoiminta omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikana	<ul style="list-style-type: none"> • 12,80 € / 4 kertaa • Peruminen on tehtävä viimeistään edellisenä päivänä. • Maksua ei periä, jos perumatta jättämiselle on hyväksyttävä syy, esim akuutti sairastuminen • Maksu ei lasketa mukaan maksukattoon.
Kuljetus palveluun (esim. saunaan) ja päivätoimintaan	<ul style="list-style-type: none"> • 4,45 € / yhdensuuntainen matka
Saattajapalvelu	<ul style="list-style-type: none"> • 16,50 € / käynti (1 h tai vähemmän) • 33,00 € / käynti (yli 1 h) • Kuluneen ajan mukaan (säännöllinen kotihoidon asiakas)
Lumenluonti, ruohonleikkuu	<ul style="list-style-type: none"> • 15,60 € / kerta
Kauppapalvelu	<ul style="list-style-type: none"> • 15,60 / kerta
Vaatehuoltopalvelu	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakkaita ohjataan hankkimaan palvelu omaiselta tai yksityisiltä palveluntarjoajilta. Jos palkataan yksityinen tuottaja, asiakkaalla on oikeus kotitalousvähennykseen. • Vaatehuoltopalvelua koskeva päätös perustuu yksilölliseen arvioon, jossa huomioidaan taloudelliset ja sosiaaliset tekijät. • Tuloraja (bruttotulo), joka huomioidaan vuonna 2024, on <ul style="list-style-type: none"> • 1350 € / kuukausi (yksin elävä) • 2 700 € / kuukausi (pariskunta) • 4 000 €:n säästöt (yksin elävä) • 8 000 €:n säästöt (pariskunta) • 12,00 € / kerta • Enintään 48,00 € / kuukaudessa

Siivouspalvelu

- Asiakkaita ohjataan hankkimaan siivouspalvelu omaiselta tai yksityisiltä palveluntarjoajilta. Jos palkataan yksityinen tuottaja, asiakkaalla on oikeus kotitalousvähennykseen.
- Siivouspalvelua koskeva päätös perustuu yksilölliseen arvioon, jossa huomioidaan taloudelliset ja sosiaaliset tekijät.
- Tuloraja (bruttotulo), joka huomioidaan vuonna 2024, on
  - 1 350 €/kuukausi (yksin elävä)
  - 2 700 €/kuukausi (pariskunta)
  - 4 000 €:n säästöt (yksin elävä)
  - 8 000 €:n säästöt (pariskunta)
- Myönnettävään siivouspalveluun kuuluu kodin ylläpitosiivous 1 kerta/kk (2 tuntia/ kerta)
- Ylläpitosiivous pitää sisällään lattioiden imuroinnin ja kosteapyyhinnän sekä mattojen imuroinnin käytetyissä tiloissa, wc tilojen/kylpyhuoneen ja keittiön siivouksen sekä roskien viennin ja pölyjen pyyhinnän.
- Ei sisällä kaappien ja hyllyjen siivousta, mattojen vientiä ulos eikä ikkunoiden pesua.
- **30,00 €/tunti**

lääkäiden ihmisten yhteisöllisen asumisen ateriapalvelumaksu

Aamiainen (sis. kahvi)	2,30 €
Lounas (sis. kahvi)	8,80 €
Päivällinen (sis. kahvi)	4,30 €
Iltapala (sis. kahvi)	1,20 €
Ateriapalvelu	16,60 € / päivä
Ateriapalvelun kotiinkuljetus / päivä	2,20 € / päivä
Ateriamaksu / kuukausi	498,00 € / kuukausi

lääkäiden ihmisten yhteisöllisen asumisen muut maksut

Vaatehuoltopalvelu	<ul style="list-style-type: none"> • 12,00 € / kerta • enint. 48,00 € / kuukausi
--------------------	---

Ympäri vuorokautinen palveluasuminen

Pitkäkestoisen tehostetun palveluasumisen maksuista määrätään asiakasmaksulain 7 c §:ssä. Hyvinvointialue saa periä asiakkaalta kuukausimaksun mainitusta palvelusta. Maksu vahvistetaan asiakkaan (ja mahdollisen puolison) kuukausittaisten nettotulojen perusteella. Maksu saa olla enintään 85 prosenttia asiakkaan kuukausituloista, joista on tehty laissa säädetyt vähennykset.

Jos asiakkaan avio- tai avopuoliso jää kotiin asumaan ja tehostettuun palveluasumiseen siirtyvän henkilön tulot ovat suuremmat, palvelumaksu saa vähennysten jälkeen olla enintään 42,5 prosenttia puolisoiden yhteenlasketuista kuukausituloista. Tällöinkin on nettotuloista ensin tehtävä laissa säädetyt vähennykset. Asiakkaan henkilökohtaiseen käyttöön on jätävä vähintään 182 euroa kuukaudessa. Asiakasmaksun vahvistamiseksi käytetään lomaketta ”Selvitys asiakasmaksun määrittämiseksi; ympärivuorokautinen palveluasuminen”.

Maksun perusteena olevat tulot

Kun 7 c §:n mukaisia maksuja määritetään, otetaan huomioon asiakkaan (ja hänen puolisonsa) jatkuvat tai vuosittain toistuvasti saadut tulot ennakonpidätyksen ja ennakonkannon jälkeen (nettotulot). Maksun perusteena olevat tulot (10 b §):

- eläkkeet, myös ulkomailta saadut
- hoitotuki
- vuosittain toistuvasti saatuja tuloja ovat esimerkiksi osinko- ja korkotulot
- vuokratulot
- muut säännölliset tulot
- laskennallinen metsätulo

Asiakasmaksuja laskettaessa tuloista tehtävät vähennykset

Ennen kuin pitkäaikaisen palveluasumisen maksut määrätään, asiakkaan tuloista on tehtävä seuraavat vähennykset (10 c ja 10 d §)

- Palveluasumisen vuokra vähennettynä asumistuella
- Laissa terveydenhuollon ammattihenkilöistä tarkoitetun terveydenhuollon ammattihenkilön määräämien ja sairausvakuutuslain mukaan korvattavien lääkkeiden todelliset kustannukset, kuitenkin enintään sairausvakuutuslain mukaisen vuosiomavastuun verran.
- Muiden kuin sairausvakuutuslain mukaan korvattavien lääkkeiden, kliinisten ravintovalmisteiden ja perusvoiteiden kustannukset vähennetään asiakkaan tai hänen edustajansa hakemuksesta siltä osin kuin lääkemääräyksen tehnyt terveydenhuollon ammattihenkilö on arvioinut ne asiakkaan terveydelle tarpeellisiksi.
- Edunvalvojan palkkion perusmaksu, jonka suuruudesta säädetään holhustoimesta annetun lain (442/1999) 44 §:n 5 momentin nojalla. Edunvalvojavaltuutetun palkkio kuitenkin enintään edellä tarkoitetun edunvalvojan palkkion perusmaksun suuruisena.
- Asumiskustannukset otetaan huomioon seuraavasti:
  - omistusasunnosta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut viimeisten kuuden kuukauden ajalta. Vähennys on voimassa niin kauan, kun menot ovat ajankohtaiset, mutta korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi.
  - vuokra-asunnon vuokra ja muut asumisesta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut asuinhuoneiston vuokrauksesta annetun lain (481/1995) 52 §:ssä tarkoitetulta vuokralaisen irtisanomisajalta
  - asumisoikeusasunnon asumisoikeusasunnoista annetun lain (650/1990) 16 §:ssä tarkoitettu käyttövastike ja muut asumisesta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut kolmelta kuukaudelta.

Ympäri vuorokautisen palveluasumisen maksut

Ympäri vuorokautisen palveluasumisen kuukausimaksu	Asiakasmaksulain mukaan
Palveluasunnon vuokra	Palveluyksikön mukaan
Henkilökohtaiseen käyttöön jäävä summa	182,00 € / kuukausi
Perustarvikemaksu <i>hygieniatuotteet: wc-paperi, suihkusaippua, shampoo, hammasharja ja -tahna (ei tuotteet hammasproteesien puhdistukseen) ja perusvoide (ei reseptilääke)</i>	8,00 € / kuukausi
Tilapäinen hoito, intervallihoito ympäri vuorokautisessa palveluasumisessa (ei lasketa mukaan maksukattoon)	40,60 € / kalenterivuorokausi
Maksu omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikana tarjottavista palveluista	12,80 € / vuorokausi

Laitoshoito

Pitkäaikaisen laitoshoidon maksut perustuvat sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992) annetun lain 7 c §:ään ja lyhytkestoisen laitoshoidon maksut sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun asetuksen (912/1992) 12 §:ään. Pitkäaikaisen laitoshoidon maksu veloitetaan hoidon aloituspäivästä lähtien, kun ympärivuorokautisen hoidon arvioidaan kestävän kauemmin kuin kolme kuukautta. Muussa tapauksessa maksu määrätään, kun henkilö on ollut laitoshoidossa yli kolme kuukautta ja hoidontarpeen arvioidaan jatkuvan. Maksu saa olla enintään 85 prosenttia asiakkaan nettokuukausituloista, ja asiakkaan henkilökohtaiseen käyttöön on jätävä vähintään 122 euroa. Maksuun sisältyvät asuminen, ateriat ja lääkkeet.

Laitoshoidon maksut

Maksu pitkäaikaisesta laitoshoidosta	Asiakasmaksulain mukaan
Tilapäinen laitoshoido	54,60 € / hoitopäivä
Tilapäinen laitoshoido, maksukatton täyttymisen jälkeen	25,10 € / hoitopäivä
Maksu omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikana tarjottavista palveluista	12,80 € / vuorokausi
Henkilökohtaiseen käyttöön jäävä summa	122,00 € / kuukausi

5. Kuntoutus- ja vammaispalvelut

Pohjanmaan hyvinvointialueen kuntoutustoimialaan kuuluvat kuntoutus- ja vammaispalvelut. Kuntoutuspalvelut kuuluvat olennaisena osana muihin avohoidon, kotihoidon, palveluasumisen ja osastohoidon palveluihin. Palveluita voidaan tarjota digitaalisina palveluina, fyysisinä kotikäynteinä tai palveluyksiköissä.

Vammaispalvelu on palvelua henkilöille, joilla on sairauden tai vamman seurauksena pitkäaikaisia tai pysyviä vaikeuksia osallistua arjen toimintoihin itsenäisesti. Vammaispalvelulain nojalla myönnettävät palvelut ovat pääsääntöisesti maksuttomia.

Avokuntoutus

Kuntoutuspalvelut ovat kohdennettuja, ja ne voivat käsittää mitä tahansa yksittäisistä hoitokerroista monialaisiin selvitys- ja kuntoutusohjelmiin käypä hoito -suositusten ja tutkitusti toimivien menetelmien mukaan. Kuntoutuksen perustan muodostaa kuntoutussuunnitelma, joka laaditaan yhdessä kuntoutuksen saajan kanssa tämän yksilöllisistä tarpeistaan lähtien ottaen huomioon henkilön ja hänen omaistensa resurssit. Kuntoutukseen sisältyy luonnollisena osana apuvälineiden tarpeen arviointi, ja apuvälineiden tulee tukea henkilön arjen toiminnallisuutta kotona, työssä tai muilla tärkeillä elämänalueilla. Ikääntyneen henkilön kotona asumisen tukipalveluja annetaan ennaltaehkäisevinä kuntoutustoimina kotona sekä säännöllisen päivätoiminnan muodossa. Monialainen kotikuntoutus tarkoittaa intensiivistä kuntoutusjaksoa, jonka tavoitteena on lisätä henkilön itsenäisyyttä arjessa.

Maksuttomat palvelut
<ul style="list-style-type: none">
• Alle 18-vuotiaiden lasten hoito ja terapia
• Apuvälinelainausta
• Vammaisten henkilöiden kuntoutusohjaus
• Rintamaveteraanien ja sotainvalidien kuntoutus

Fysiatriin poliklinikka

Käynti fysiatriilla	46,00 €
---------------------	----------------

Sarjassa annettava hoidon maksut

Maksu voidaan periä enintään 45 hoitokerralta kalenterivuoden aikaan.

	<i>Maksu hoitokertaa tai käyntiä kohden</i>
Lääketieteellinen kuntoutus sairaalassa	12,80 €
Fysioterapia	12,80 €
Puheterapia	12,80 €
Ravitsemusterapia	12,80 €
Toimintaterapia	12,80 €
Lymfaterapia	12,80 €
Kotikuntoutus	12,80 €
Tehostettu kotikuntoutus	12,80 € (enintään 3x12,80 € / vuorokausi)
Kuntoutusryhmät	12,80 €

Ennaltaehkäisevät liikuntaryhmät

Ikääntyneiden toimintakykyä tukevat ryhmät	32,70 € / kausi
--	------------------------

Osastokuntoutus

Osastokuntoutus on tarkoitettu kotona asuville ikäihmisille, jotka tarvitsevat kuntoutusta kotona asumisen tueksi. Tähän asiakasryhmään lukeutuvat myös omaishoidon tuen piiriin kuuluvat asiakkaat.

Alle 18-vuotiailta henkilöiltä lyhytkestoisesta suljetusta hoidosta voidaan veloittaa maksu enintään seitsemältä hoitopäivältä kalenterivuoden aikana. Pitkäaikaisen hoidon (yli kolme kuukautta) asiakasmaksu kuukaudessa saa olla enintään 85 prosenttia asiakkaan nettotuloista, joista on tehty laissa määritetyt vähennykset. Jos asiakkaan tulot ovat suuremmat kuin hänen puolisonsa, maksu saa olla enintään 42,5 prosenttia puolisoiden yhteenlasketuista kuukausituloista. Kuntoutusosaston pitkäaikaisen hoidon asiakkaalle tulee jäädä henkilökohtaiseen käyttöön vähintään 122 euroa kuukaudessa.

Tilapäinen laitoshoido, intervallihoito	54,60 € / hoitopäivä
Tilapäinen laitoshoido, intervallihoito maksukaton täyttymisen jälkeen	25,10 € / hoitopäivä
Tilapäinen laitoshoido, psykiatria	25,10 € / hoitopäivä
Maksu omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikana tarjottavista palveluista	12,80 € / vuorokausi
Henkilökohtaiseen käyttöön jäävä summa	122,00 € / kuukausi

Vammaispalvelut

Asiakasmaksulaki 4 §, 14 §, asiakasmaksuasetus 33 §, L vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 380/1987, L kehitysvammaisten erityishuollosta 591/1977.

Maksuttomat vammaispalvelulain ja kehitysvammalain mukaiset palvelut

Vammaispalvelulain mukaisista palveluista maksuttomia ovat:

- vammaispalvelulain 8 §:n 1 momentissa tarkoitetut palvelut: kuntoutusohjaus ja sopeutumisvalmennus sekä muut vammaispalvelulain tarkoituksen toteuttamiseksi tarpeelliset palvelut
- vammaispalvelulain 8 § 2 momentissa tarkoitettu päivätoiminta kuljetusta ja aterioita lukuun ottamatta
- vammaispalvelulain ja -asetuksen nojalla myönnetty henkilökohtainen apu ja palveluasumiseen liittyvät erityispalvelut. Henkilökohtaisesta avusta ja palveluasumisen erityiskustannuksista voidaan kuitenkin periä maksu silloin, kun henkilö saa niihin korvausta muun lain kuin vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (380/1987) nojalla, kuten tapaturma- tai liikennevakuutuslakiin perustuen.

Kehitysvammalain mukaisista palveluista maksuttomia ovat:

- erityishuolto (hoiva ja huolenpito)
- kuljetus erityishuollon palveluihin
- osittainen ylläpito alle 16-vuotiaalta ja oppivelvolliselta nuorelta sen lukuvuoden loppuun, jonka aikana hän täyttää 16 vuotta ja hänelle tulee oikeus Kelan eläkkeeseen.

Päivä- ja työtoiminta

Vammaispalvelulain mukaisessa päivätoiminnassa kuljetuksesta päivätoimintaan peritään omavastuuosuus, joka vastaa enintään paikkakunnalla käytävissä olevan julkisen liikenteen vastaavan mittaisesta matkasta perittävää maksua. Asiakasmaksuasetus 6 §.

Kehitysvammaisten erityishuoltolain mukaiseen toimintaan liittyvät kuljetukset ovat maksuttomia.

Päivätoiminnassa asiakasmaksuna peritään ateriamaksu toteutuman mukaan.

Lounas (sis. kahvin)	4,70 €
Välipala	1,40 €
Kahvi	1,00 € (kahvi + pulla) 0,50 € (vain kahvi)

Koululaisten aamu-, iltapäivä- ja lomatoiminta

Erytyishuoltolain mukaiseen toimintaan liittyvät kuljetukset ovat maksuttomia.

Alle 16-vuotiailta ei peritä ateriamaksuja. Yli 16-vuotiailta peritään ateriamaksut.

Aamupala	1,95 €
Lounas	4,70 €
Välipala	1,40 €

Vammaispalvelulain, kehitysvammalain ja omaishoitolain perusteella järjestetyn lyhytaikaisen asumispalvelun maksut

Lyhytaikaisella asumispalvelulla tarkoitetaan yhtäjaksoisesti alle kuukauden kestävästä asumisen tarvetta, asumisen arviointijaksoa tai asumisharjoittelua.

Erytyishuoltolain mukaiseen toimintaan liittyvät kuljetukset ovat maksuttomia. Muissa tapauksissa asiakas vastaa itse kuljetuskustannuksista.

Omaishoitajan lakisääteinen vapaa (maksu koskee yli 16-vuotiaita)

Maksu omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikana tarjottavista palveluista	12,80 € / vuorokausi
---	-----------------------------

Alle 16-vuotiaat, lyhytaikainen asumispalvelu

Tilapäisestä asumisesta, intervalliasumisesta ja lyhytaikaisesta perhehoidosta peritään asiakasmaksuna aterioista toteuman mukaan.

Aamupala	1,25 €
Lounas	3,40 €
Välipala	1,25 €
Päivällinen	3,10 €
Iltapala	1,25 €
Ravintopäivä	10,25 €

Yli 16-vuotiaat, lyhytaikainen asumispalvelu

Tilapäinen asuminen, intervalliasuminen, lyhytaikainen perhehoito (Lisäksi aterioista toteuman mukaan.)	23,30 € / kalenterivuorokausi
Aamiainen	1,95 €
Lounas	4,70 €
Välipala	1,40 €
Päivällinen	4,20 €
Iltapala	1,95 €
Ravintopäivä	14,20 €

Yli 16-vuotiaiden osavuorokautisesta lyhytaikaisesta asumispalvelusta (max. 8 h) peritään aterioista toteuman mukaan. Yli 8 tuntia kestävästä asumispalvelusta peritään lisäksi vuorokausihinta.

Jos lyhytaikainen hoito järjestetään poikkeuksellisesti yleislääketieteen osastolla, sovelletaan laitoshoidon potilasmaksuja.

Asumisharjoittelu

Asumisharjoittelu, tuettu asuminen Stella	6,90 € / kalenterivuorokausi
---	------------------------------

Lyhytaikainen laitospalvelu (alle 3kk)*

Lyhytaikainen laitospalvelu	54,60 € / hoitopäivä
Lyhytaikainen laitospalvelu maksukaton täyttymisen jälkeen	25,10 € / hoitopäivä
Lyhytaikainen laitospalvelu osapäivä (päivä-/yöhoito)	25,10 € / hoitopäivä

* arviointi-, kriisi- ja kuntoutusjakso sekä tahdosta riippumaton erityishuolto

Vammaispalvelulain ja kehitysvammalain perusteella järjestetty pitkäaikainen asumispalvelu

Asiakas maksaa itse vuokran, sähkö- ja vesimaksut (voivat sisältyä vuokraan), ateriat ja muut jokapäiväiseen elämään liittyvät kustannukset sekä ylläpitomaksun.

Kehitysvammalain ja vammaispalvelulain mukaisesta asumisesta peritään ylläpitomaksua (maksua ei peritä henkilökunnan antamasta hoivasta ja huolenpidosta). Ylläpidolla tarkoitetaan sellaisia vastaavia menoja, joista henkilölle aiheutuisi kustannuksia joka tapauksessa.

Ainoastaan vuokra ja vesi- ja/tai sähkömaksu peritään, jos asiakas on poissa kokonaisen kuukauden. Sairaala- tai laitoshoidon ajalta ei peritä ylläpitomaksua.

Pitkäaikainen palveluasuminen alle 16-vuotiaat

Ylläpitomaksu / kalenterivuorokausi (sisältää asumisen ja muun ylläpidon)	7,30 €
Aamupala	1,25 €
Lounas	3,40 €
Välipala	1,25 €
Päivällinen	3,10 €
Iltapala	1,25 €
Ravintopäivä	10,25 €

Pitkäaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen yli 16-vuotiaat

Asumiseen sisältyvä ylläpitomaksu	
Sähkö	25,50 € / kuukausi
Vesi	22,80 € / kuukausi
Yleisten tilojen tarvikemaksu, pesutuvan käyttö, keittiövälineet, imuri, ja muut siivousvälineet ja aineet	37,00 € / kuukausi
Valinnaiset	
Saunan käyttö	3,75 € / kerta
Yksikön siivousvälineiden ja puhdistusaineiden käyttö omaan huoneeseen	5,00 € / kuukausi
Hygieniatarvikkeet	<p>Pääsääntöisesti asiakas itse huolehtii hygieniatarvikkeistansa</p> <p>Asumisyksiköstä on mahdollista ostaa hygieniatuotteet: <i>wc-paperi, suihkusaippua, shampoo, hammasharja ja -tahna (ei tuotteet hammasproteesien puhdistukseen), perusvoide (ei reseptilääke)</i></p> <p>13,50 € / kuukausi</p>
Ateriamaksut	
Aamiainen	1,95 €
Lounas	4,70 €
Välipala	1,40 €
Päivällinen	4,20 €
Iltapala	1,95 €

Ohjattu asuminen (palveluasuminen)

Ohjattu asuminen (palveluasuminen) sopii henkilölle, joka tarvitsee jonkin verran apua, tukea ja ohjausta päivittäisissä toiminnoissaan. Apua, tukea ja ohjausta saa palvelutarpeen mukaan aamuisin, päivisin, iltaisin ja viikonloppuisin. Henkilökuntaa ei ole paikalla yöllä. Jos asukkaalla on oma sähkö- ja vesisopimus, vähennetään sähkö- ja vesimaksut ylläpitomaksusta.

Asumiseen sisältyvä ylläpitomaksu	
Sähkö	25,50 € / kuukausi
Vesi	22,80 € / kuukausi
Yleisten tilojen tarvikemaksu, pesutuvan käyttö, keittiövälineet, imuri, ja muut siivousvälineet ja aineet	37,00 € / kuukausi
Valinnaiset	
Saunan käyttö	3,75 € / kerta
Yksikön siivousvälineiden ja puhdistusaineiden käyttö omaan huoneeseen	5,00 € / kuukausi
Pesutuvan käyttö	3,75 € / gång
Ateriamaksut	
Aamiainen	1,95 €
Lounas	4,70 €
Välipala	1,40 €
Päivällinen	4,20 €
Iltapala	1,95 €

Tuettu asuminen (tukiasuminen)

Tuetulla asumisella tarkoitetaan itsenäistä asumista, johon saa asumisen tukea yksilöllisen tarpeen mukaan.

Mikäli tuetussa asumisessa on vuokrasuhde hyvinvointialueeseen, niin saunan ja pesutuvan käytöstä laskutetaan seuraavasti:

Valinnaiset	
Saunan käyttö	3,75 € / kerta
Pesutuvan käyttö	3,75 € / kerta

Pitkäaikainen perhehoito yli 16-vuotiaat (yli 3 kuukautta)

Jos perhehoito on sisällytetty kehitysvammaisen henkilön erityishuolto-ohjelmaan, on erityishuolto maksutonta, mutta kehitysvammaisten ylläpidosta voi periä maksun. Perhehoidossa ylläpitona voidaan pitää asumisesta sekä ravinnosta ja muusta ylläpidosta aiheutuvia kuluja, kuten perhehoitokodin yhteisissä tiloissa yhteiskäytössä olevat laitteet, välineet sekä henkilökohtaisen hygienian (lukuun ottamatta vaippoja), vaatehuollon, siivous- ja puhdistuskulut ja kohtuulliset virkistys- ja matkakulut.

Asumiseen liittyvästä ylläpidosta perittävä maksu	432 € / kk (aterioiden raaka-ainekustannukset 8 € / vrk, vuokraosuus 150 € / kk ja muut ylläpitokustannukset 42 € / kk)
---	---

Pitkäaikainen laitospalvelu (yli 3 kuukautta)

Pitkäaikaisen laitoshoidon maksut perustuvat sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 7 c §:ään ja lyhytkestoisen laitoshoidon maksut sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun asetuksen (912/1992) 12 §:ään. Pitkäaikaisen laitoshoidon maksu veloitetaan hoidon aloituspäivästä lähtien, kun ympärivuorokautisen hoidon arvioidaan kestävän kauemmin kuin kolme kuukautta. Muussa tapauksessa maksu määrätään, kun henkilö on ollut laitoshoidossa yli kolme kuukautta ja hoidontarpeen arvioidaan jatkuvan. Maksu saa olla enintään 85 prosenttia asiakkaan nettokuukausituloista, ja asiakkaan henkilökohtaiseen käyttöön on jätävä vähintään 122 euroa. Maksuun sisältyvät asuminen, ateriat ja lääkkeet.

Muut vammaispalvelun maksut

Km-korvaus / kustannus asumisyksikön autoa käytettäessä	0,33 € / km
Kahvi kokoontumisissa	1,00 € (kahvi + pulla) 0,50 € (vain kahvi)
Kuljetuspalvelu	yleisen liikenteen linja-autotaksan mukainen omavastuu.

6. Psykososiaaliset palvelut

Pohjanmaan hyvinvointialueen psykososiaalisten palvelujen toimialaan kuuluvat mielenterveys-, riippuvuus- ja päihdehoitopalvelut, joita järjestetään perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon palveluina sekä erikoissairaanhoidon palveluina. Palvelut tuotetaan avohoidon, osastohoidon ja laituskuntoutuksen palveluina. Toimiala vastaa lisäksi mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalveluista.

Maksuttomat palvelut

- Perus- ja erityistason palveluissa annettavat polikliiniset mielenterveys- ja päihdehuollon ohjaus ja neuvontapalvelut ja kiireetön ja akuutti psykososiaalinen tuki
- Perus- ja erityistason palveluissa toteutettava mielenterveyshäiriöiden tutkimus, hoito ja lääkinällinen kuntoutus ja päihdehuoltoa koskeva tutkimus, hoito ja lääkinällinen kuntoutus
- Avohuollossa toteuttava sosiaalityö, sosiaaliohjaus ja sosiaalisen kuntoutuksen palvelut
- Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien päivätoiminta ja päiväosastotoiminta

Hoito-osastot

Psykiatrian lyhytaikainen laitoshoido	25,10 € / hoitopäivä	<ul style="list-style-type: none"> • Peritään kalenterivuorokautta kohden • Alle 18-vuotiailta lapsilta laskutetaan korkeintaan 7 hoitopäivää/kalenterivuosi • ”Maksuja ei saa myöskään periä mielenterveyslain 9 §:n perusteella järjestetyn tarkkailun ajalta, jos tarkkailtavaksi otettua ei tarkkailun perusteella määrätä mainitun lain 8 §:ssä tarkoitettuun tahdosta riippumattomaan hoitoon.” (Asiakasmaksuasetus 12 §)
---------------------------------------	-----------------------------	--

Laitosmuotoinen päihdekuntoutus	54,60 € / hoitopäivä	<ul style="list-style-type: none"> • Pixnekliniikka • Päihdepsykiatrinen osasto: katkaisuhuolto • Päihdepsykiatrinen osasto: korvaushoidon aloitus • Päihdekuntoutuksen ostopalvelut, eli laitosmuotoinen päihdekuntoutus • Peritään kalenterivuorokautta kohden
Laitosmuotoinen päihdekuntoutus (vapaakortti)	25,10 € / hoitopäivä	<ul style="list-style-type: none"> • Pixnekliniikka • Päihdepsykiatrinen osasto: katkaisuhuolto • Päihdepsykiatrinen osasto: korvaushoidon aloitus • Päihdekuntoutuksen ostopalvelut, eli laitosmuotoinen päihdekuntoutus • Peritään kalenterivuorokautta kohden

Tuettu asuminen omassa kodissa tai palveluntuottajan tukiasunnossa

Palvelulla tuetaan mielenterveys- ja päihdekuntoutujien kuntoutumista, asumista ja arjen hallintaa. Asiakkaat asuvat joko omassa kodissaan (vuokra- tai omistusasunto) tai palveluntuottajan asumisyksikössä sijaitsevassa tukiasunnossa. Palvelu perustuu palvelutarpeen arviointiin, sosiaalityöntekijän tekemään viranhaltijapäätökseen ja asiakas- ja kuntoutussuunnitelmaan.

Palvelumaksu määräytyy kuukausittain jatkuvan ja säännöllisesti kotona annettavan palvelun maksuperusteiden mukaisesti (asiakasmaksulaki § 10 e). Palvelumaksu muodostuu asiakkaalle annettujen palvelupäätökseen kirjattujen palvelutuntien määrän, asiakkaan maksukyvyyn ja perheeseen perusteella. Ks. taulukko:

Taulukko: Jatkuvasta ja säännöllisesti kotona annettavasta palvelusta sekä pitkäaikaisesta asumispalvelusta perittävät maksut

Perheen koko, henkilömäärä	1	2	3	4	5	6
Tuloraja, euroa kuukaudessa	653	1205	1891	2338	2830	3251

Palvelutunnit kuukaudessa	Maksuprosentti perheen koon mukaan					
	1 henkilö	2 henkilöä	3 henkilöä	4 henkilöä	5 henkilöä	6 henkilöä tai enemmän
4 tuntia tai vähemmän	8,00	7,00	6,00	6,00	6,00	6,00
5	10,00	8,75	7,50	7,50	7,50	7,50
6	12,00	10,50	9,00	9,00	9,00	9,00
7	14,00	12,25	10,50	10,50	10,50	10,50
8	16,00	14,00	12,00	12,00	12,00	12,00
9	17,00	14,75	12,50	12,50	12,50	12,00
10	18,00	15,50	13,00	13,00	13,00	12,00
11	19,00	16,25	13,50	13,50	13,50	12,00
12	20,00	17,00	14,00	14,00	14,00	12,00
13	21,00	17,75	14,50	14,50	14,00	12,00
14	22,00	18,50	15,00	15,00	14,00	12,00
15	23,00	19,25	15,50	15,50	14,00	12,00
16	24,00	20,00	16,00	16,00	14,00	12,00
17	24,50	20,50	16,50	16,00	14,00	12,00
18	25,00	21,00	17,00	16,00	14,00	12,00
19	25,50	21,50	17,50	16,00	14,00	12,00
20	26,00	22,00	18,00	16,00	14,00	12,00
21	26,50	22,50	18,50	16,00	14,00	12,00
22	27,00	23,00	19,00	16,00	14,00	12,00
23	27,50	23,50	19,00	16,00	14,00	12,00
24	28,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
25	28,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
26	29,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
27	29,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
28	30,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
29	30,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
30	31,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
31	31,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
32	32,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
33	32,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00

34	33,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
35	33,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
36	34,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
37	34,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
38 tai enemmän	35,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00

Palvelumaksua määritettäessä tulot huomioidaan asiakasmaksulain § 10 f mukaisesti.

Tuetun asumisen kuukausimaksu	Asiakasmaksulain § 10 e mukaan
Tukiasunnon vuokra	Palveluyksikön mukainen
Henkilökohtainen käyttöön jäävä summa (sisältää ateriakustannukset)	Perustoimeentulotuen perusosan mukainen

Yhteisöllinen asuminen

Palvelulla tuetaan mielenterveys- ja päihdekuntoutujien kuntoutumista, asumista ja arjen hallintaa. Asiakkaat asuvat palveluntuottajan asumisyksikössä sijaitsevassa asunnossa. Palvelu perustuu palvelutarpeen arviointiin, sosiaalityöntekijän tekemään viranhaltijapäätökseen ja asiakas- ja kuntoutussuunnitelmaan.

Palvelumaksu määräytyy kuukausittain jatkuvan ja säännöllisesti kotona annettavan palvelun maksuperusteiden mukaisesti (asiakasmaksulaki § 10 e). Palvelumaksu muodostuu asiakkaalle annettujen palvelupäätökseen kirjattujen palvelutuntien määrän, asiakkaan maksukyvyyn ja perheeseen perusteella. Ks. Taulukko: **Jatkuvasta ja säännöllisesti kotona annettavasta palvelusta sekä pitkäaikaisesta asumispalvelusta perittävät maksut**

Palveluasumisen kuukausimaksu	Asiakasmaksulain § 10 e mukaan
Palveluasunnon vuokra	Palveluyksikön mukainen
Perustarvikemaksu <i>hygieniatuotteet: wc-paperi, suihkusaippua, shampoo, hammasharja ja -tahna (ei tuotteet hammasproteesien puhdistukseen), perusvoide (ei reseptilääke)</i>	13,50 € / kuukausi
Ateriamaksu enintään / päivä	13,80 €
Aamiainen	1,95 €
Lounas	4,70 €
Iltapäiväkahvi	1,00 €
Päivällinen	4,20 €
Iltapala	1,95 €
Henkilökohtainen käyttöön jäävä summa (sisältää ateriakustannukset)	Perustoimeentulotuen perusosan mukainen

Tilapäinen hoito, intervallihoito Tilapäinen asuminen, intervalliasuminen (ei lasketa mukaan maksukattoon, ei sisällä aterioita)	23,30 € / kalenterivuorokausi
Pesutuvan käyttö	3,75 € / kerta
Saunan käyttö	3,75 € / kerta

Ympäri vuorokautinen palveluasuminen

Palvelulla tuetaan niiden mielenterveys- ja päihdekuntoutujien kuntoutumista, asumista ja arjen hallintaa, joilla palvelutarve on ympärivuorokautinen. Asiakkaat asuvat palveluntuottajan asumisyksikössä sijaitsevassa asunnossa. Palvelu perustuu palvelutarpeen arviointiin, sosiaalityöntekijän tekemään viranhaltijapäätökseen ja asiakas- ja kuntoutussuunnitelmaan.

Palvelumaksu määräytyy asiakasmaksulain § 7:n mukaisesti. Maksu vahvistetaan asiakkaan (ja mahdollisen puolison) kuukausittaisten nettotulojen perusteella. Maksu saa olla enintään 85 prosenttia asiakkaan kuukausituloista, joista on tehty laissa säädetyt vähennykset. Jos asiakkaan avio- tai avopuoliso jää kotiin asumaan ja tehostettuun palveluasumiseen siirtyvän henkilön tulot ovat suuremmat, palvelumaksu saa vähennysten jälkeen olla enintään 42,5 prosenttia puolisojen yhteenlasketuista kuukausituloista. Tällöinkin nettotuloista on ensin tehtävä laissa säädetyt vähennykset.

Ympäri vuorokautisen palveluasumisen maksuja määritettäessä otetaan huomioon asiakkaan (tai hänen puolisonsa) jatkuvat tai vuosittain toistuvasti saadut tulot ennakonpidätyksen ja ennakonkannon jälkeen (nettotulot).

Maksun perusteena olevat tulot (10 b §):

- eläkkeet, myös ulkomailta saadut
- hoitotuki
- vuosittain toistuvasti saatuja tuloja ovat esimerkiksi osinko- ja korkotulot
- vuokratulot
- muut säännölliset tulot
- laskennallinen metsätulo.

Ennen kuin pitkäaikaisen palveluasumisen maksut määrätään, asiakkaan tuloista on tehtävä seuraavat vähennykset (10 c ja 10 d §)

- Palveluasumisen vuokra vähennettynä asumistuella
- Laissa terveydenhuollon ammattihenkilöistä tarkoitetun terveydenhuollon ammattihenkilön määräämien ja sairausvakuutuslain mukaan korvattavien lääkkeiden todelliset kustannukset, kuitenkin enintään sairausvakuutuslain mukaisen vuosiomavastuun verran.
- Muiden kuin sairausvakuutuslain mukaan korvattavien lääkkeiden, kliinisten ravintovalmisteiden ja perusvoiteiden kustannukset vähennetään asiakkaan tai hänen

edustajansa hakemuksesta siltä osin kuin lääkemääräyksen tehnyt terveydenhuollon ammattihenkilö on arvioinut ne asiakkaan terveydelle tarpeellisiksi.

- Edunvalvojan palkkion perusmaksu, jonka suuruudesta säädetään holhoustoimesta annetun lain (442/1999) 44 §:n 5 momentin nojalla.
- Edunvalvojavaltuutetun palkkio kuitenkin enintään edellä tarkoitetun edunvalvojan palkkion perusmaksun suuruisena.
- Asumiskustannukset otetaan huomioon seuraavasti:
  - o omistusasunnosta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut viimeisten kuuden kuukauden ajalta. Vähennys on voimassa niin kauan, kun menot ovat ajankohtaiset, mutta korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi.
  - o vuokra-asunnon vuokra ja muut asumisesta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut asuinhuoneiston vuokrauksesta annetun lain (481/1995) 52 §:ssä tarkoitetulta vuokralaisen irtisanomisajalta
  - o asumisoikeusasunnon asumisoikeusasunnoista annetun lain (650/1990) 16 §:ssä tarkoitettu käyttövastike ja muut asumisesta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut kolmelta kuukaudelta.

Asiakkaan henkilökohtaiseen käyttöön on jäätävä vähintään 182 euroa kuukaudessa. Asiakasmaksun vahvistamiseksi käytetään lomaketta ”Selvitys asiakasmaksun määrittämiseksi; ympärivuorokautinen palveluasuminen”.

Ympärivuorokautisen palveluasumisen kuukausimaksu	Asiakasmaksulain § 7 mukaan
Palveluasunnon vuokra	Palveluyksikön mukainen
Perustarvikemaksu <i>hygieniatuotteet: wc-paperi, suihkusaippua, shampoo, hammasharja ja -tahna (ei tuotteet hammasproteesien puhdistukseen), perusvoide (ei reseptilääke)</i>	13,50 € / kuukausi
Henkilökohtaiseen käyttöön jäävä summa	182,00 € / kk
Tilapäinen hoito, intervallihoito Tilapäinen asuminen, intervalliasuminen (ei lasketa mukaan maksukattoon)	40,60 € / kalenterivuorokausi

7. Lapsiperhepalvelut ja lastensuojelu

Lapsiperheiden kotipalvelu

Tilapäinen kotipalvelu lapsiperheille

Tilapäinen kotipalvelu lapsiperheille	<ul style="list-style-type: none"> • 15,60 € (3 h tai vähemmän) • 31,20 € (yli 3 h)
---------------------------------------	--

Säännöllinen kotipalvelu

Säännöllisistä käynneistä asiakas maksaa kotipalvelusta bruttotulojen, perheen koon ja palvelun määrän mukaan määräytyvän kuukausimaksun (Asiakasmaksulaki 7 b §).

Pohjanmaan hyvinvointialueella peritään kuukausimaksu säännöllisestä kotipalvelusta, jos palvelu jatkuu vähintään kahden kuukauden ajan ja käyntejä on yli kaksi kertaa viikossa.

Jatkuvan ja säännöllisen kotihoidon tulorajat ja maksut

Perheen koko, henkilömäärä	1	2	3	4	5	6
Tuloraja, euroa kuukaudessa	653	1205	1891	2338	2830	3251

Palvelutunnit kuukaudessa	Maksuprosentti perheen koon mukaan					
	1 henkilö	2 henkilöä	3 henkilöä	4 henkilöä	5 henkilöä	6 henkilöä tai enemmän
4 tuntia tai vähemmän	8,00	7,00	6,00	6,00	6,00	6,00
5	10,00	8,75	7,50	7,50	7,50	7,50
6	12,00	10,50	9,00	9,00	9,00	9,00
7	14,00	12,25	10,50	10,50	10,50	10,50
8	16,00	14,00	12,00	12,00	12,00	12,00
9	17,00	14,75	12,50	12,50	12,50	12,00
10	18,00	15,50	13,00	13,00	13,00	12,00
11	19,00	16,25	13,50	13,50	13,50	12,00
12	20,00	17,00	14,00	14,00	14,00	12,00
13	21,00	17,75	14,50	14,50	14,00	12,00
14	22,00	18,50	15,00	15,00	14,00	12,00
15	23,00	19,25	15,50	15,50	14,00	12,00
16	24,00	20,00	16,00	16,00	14,00	12,00

17	24,50	20,50	16,50	16,00	14,00	12,00
18	25,00	21,00	17,00	16,00	14,00	12,00
19	25,50	21,50	17,50	16,00	14,00	12,00
20	26,00	22,00	18,00	16,00	14,00	12,00
21	26,50	22,50	18,50	16,00	14,00	12,00
22	27,00	23,00	19,00	16,00	14,00	12,00
23	27,50	23,50	19,00	16,00	14,00	12,00
24	28,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
25	28,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
26	29,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
27	29,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
28	30,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
29	30,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
30	31,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
31	31,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
32	32,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
33	32,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
34	33,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
35	33,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
36	34,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
37	34,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
38 tai enemmän	35,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00

Esimerkkilaskelma Bruttotulot (3000 €/kk – 1891 € (kolmen hengen talouden vähennys) x 0,26 (palveluntarve 20 t/kk) = 288,34 €/kk kotipalvelumaksu.

Lastensuojelun maksut

Sovellettavat lait: Asiakasmaksulaki 7 § ja 14 §, asiakasmaksuasetus 20 §, lastensuojelulaki 417/2007 19 § ja 77 §, L lapsen elatuksesta 704/1975, lapsilisälaki 11 §, elatustukilaki 11 §, Työttömyysturvalaki 9 §, vammaisetuksista 27 §, laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuksista ja kuntoutusrahaetuksista 48 §

Asiakasmaksulain 4 §:n 4-kohdan mukaan lastensuojelulaissa tarkoitettu lasten ja nuorten huolto on maksutonta. Asiakasmaksulain 7 §:ssä säädetysti maksu voidaan periä 4 §:n 4-kohdasta poiketen lastensuojelulain nojalla avohuollon tukitoimena, sijaishuoltona tai jälkihuoltona lapselle annetusta perhehoidosta, laitoshuollosta tai asumispalvelusta aiheutuneiden kustannusten korvaamiseksi. Myös edellä kuvattujen erillislakien nojalla lapselta tai lapsen vanhemmalta voidaan periä Kelan maksamia etuuksia sijoituksen ajalta hoidon korvaukseksi.

Vanhemmilta perittävät maksut

Lastensuojelulain nojalla avohuollon tukitoimena, sijaishuoltona tai jälkihuoltona lapselle annetusta perhehoidosta tai laitoshuollosta tai asumispalveluista aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi peritään, milloin se on asianomaisten toimeentulon edellytykset ja huollolliset näkökohdat huomioon ottaen perusteltua, lapsen vanhemmilta maksu, joka on määrältään enintään lapsen elatuksesta annetun lain 1-3 §:n perusteella määräytyvän elatusavun suuruinen (Asiakasmaksulaki 7 § 1 mom.).

Lapsen vanhemmilta perittävä maksu jaetaan heidän keskenänsä maksukyvyyn mukaan (Asiakasmaksuasetus 20 § 1 mom.).

Vanhemmalta perittävän maksun suuruutta arvioitaessa otetaan huomioon vanhemman ikä, työkyky ja mahdollisuus osallistua ansiotyöhön, käytettävissä olevien varojen määrä sekä vanhemman lakiin perustuva muu elatusvastuu; sekä lapsen kyky ja mahdollisuudet itse vastata elatuksestaan sekä seikat, joiden johdosta vanhemmille ei aiheudu lapsen elatuksesta kustannuksia tai ne ovat vähäiset. (L lapsen elatuksesta 2 §). Maksettavien etuuksien perinnät aloitetaan, jos sijoitus kestää pidempään kuin 1 kuukauden ajan. Etuudet, joista pitää laatia erillinen sopimus, perintä aloitetaan 4 kuukauden kuluessa, jos kyseessä on pitkäaikainen sijoitus.

Lapselta tai nuorelta perittävä maksu

Hyvinvointialue voi maksua vahvistamatta periä ja nostaa lapselle tulevat elatusavut siltä ajalta, jolloin lapsi saa lastensuojelulain nojalla annettua perhehoitoa, laitoshuoltoa tai asumispalveluja sekä käyttää elatusavut perhehoidosta, laitoshoidosta tai asumispalvelusta aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi (asiakasmaksulaki 7 § 2 mom.). Lastensuojelulain nojalla annetusta perhehoidosta, laitoshuollosta tai asumispalveluista aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi voidaan periä kohtuulliseksi katsottu maksu myös muista lapsen tai nuoren asiakasmaksulain 14 §:n mukaisista tuloista, korvauksista tai saamisista. Asiakasmaksulain 14 §:n mukaiset lapsen/nuoren tulot, korvaukset tai saamiset ovat:

- eläkkeet
- elinkorot
- elatusavut
- avustukset
- muut jatkuvat taikka kertaluontoiset tulot, korvaukset tai saamiset (esim. opintotuki, vammaistuki, kuntoutusraha)

Lapsen /nuoren tuloista perittävän maksun määrä ei saa ylittää palvelun tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia ja se voi olla enintään 2048,60 € /kk. (asiakasmaksuasetus 20 § 2 mom.) Lapsen tai nuoren asiakasmaksulain 14 §:n mukaisista tuloista, korvauksista tai saamista varataan kalenterikuukausittain vähintään 40 % lapsen/nuoren itsenäistymisvaroiksi, ja enintään 60 % käytetään hoidon korvaukseksi. Itsenäistymisvarojen määrää laskettaessa lapsilisää ei oteta huomioon. (Lastensuojelulaki 77 §).

Asiakasmaksut

Jos vanhempaa ei tavoiteta tai vanhempi ei ole halukas tekemään elatussopimusta, hänelle voidaan määrätä asiakasmaksulain 7 §:n mukainen lastensuojelun asiakasmaksu tai elatusta haetaan käräjäoikeudesta. Asiakasmaksusta kerrytetään niin ikään lapselle itsenäistymisvaroja samoin periaattein, kuin muista lapselta tai vanhemmalta perittävistä etuuksista. Juridista estettä itsenäistymisvarojen kerryttämiselle asiakasmaksuista ei ole.

Lastensuojelun asiakasmaksun määräytymisen perusteet

Asiakasmaksun määräytymisperusteet ovat tällä hetkellä erilaiset kuin elatusavun. Laissa ei ole tarkempia määräyksiä siitä, miten maksu tulisi vanhemmille määrätä. Pohjanmaan hyvinvointialueella vanhemmilta, joille ei ole vahvistettu elatusapua tai sitä ei peritä, peritään lastensuojelun asiakasmaksu alla olevan taulukon mukaisesti:

Tulotaso (netto)	Perintä %
0 € - 600 €	Ei perintää
601 € - 800 €	10 %
801 € - 1 000 €	12 %
1 001 € - 1 200 €	14 %
1 201 € -	16 %

Kun vanhemmalle on määrätty taulukon mukainen asiakasmaksu ja sijoitettuja lapsia on useampia, maksua korotetaan sijoitettujen lasten lukumäärän mukaan seuraavasti:

Sijoitettuja lapsia (lukumäärä)	Korotus %
1	Ei korotusta
2	15 %
3	30 %
4	45 %
5 tai useampi	60 %

Elatusavun periaatteen mukainen laskutapa asiakasmaksussa on vanhemman elämäntilannetta yksilöllisemmin huomioiva, ja täten useissa tilanteissa määrältään pienempi kuin edeltävä todettu kaavamainen laskutapa.

Elatusavun määrää laskettaessa ensin kartoitetaan kyseessä olevan lapsen laskennalliset pakolliset menot, jotka muodostuvat hänen ikänsä mukaisista yleisistä kustannuksista. Lapsen välttämättömät menot jaetaan vanhempien kesken, heidän elatuskykijensä mukaisessa suhteessa. Vanhemman elatuskyky saadaan vähentämällä vanhemman nettotuloista hänen pakolliset menonsa kuten ruoka- ja asumismenonsa.

8. Asiakasmaksujen perimättä jättäminen ja alentaminen ja palveluseteliarvon korottaminen

Sosiaali- ja terveystalvelujen asiakasmaksun alentaminen tai perimättä jättäminen tai palvelusetelin arvon korottaminen on mahdollista niissä tilanteissa, joissa asiakasmaksu tai palvelusetelin omavastuuosuus heikentää asiakkaan toimeentulon edellytyksiä ja elatusvelvollisuuden toteutumista (asiakasmaksulaki 11 § ja laki palvelusetelistä 8 §). Asiakasmaksun perimättä jättäminen ja alentaminen ovat ensisijaisia toimenpiteitä toimeentulotukeen nähden.

Asiakasmaksua voidaan alentaa tai jättää se kokonaan perimättä tapauskohtaisen tarve- ja tilannearvion perusteella ja maksun alentaminen perustuu tulo- ja menolaskelmaan. Asiakasmaksujen alentaminen tai perimättä jättäminen koskee kaikkia sosiaalihuollon asiakasmaksuja. Velvollisuus alentaa tai jättää perimättä asiakasmaksuja koskee myös kaikkia tulosidonnaisia terveydenhuollon maksuja, kuten pitkäkestoista laitoshoidoa (yli 3 kuukautta). Maksun alentaminen tai perimättä jättäminen ei koske terveydenhuollon tasamaksuja (esim. poliklinikkamaksut, suun terveydenhuollon maksut, tilapäinen kotisairaanhoido ja kotisairaalahoido, sarjahoitomaksut kuten fysioterapia).

Asiakkaan maksukykyä arvioitaessa huomioidaan myös puolison tulot ja menot. Päätös maksun alentamisesta tai perimättä jättämisestä tehdään hakemuskuukauden alusta alkaen. Alennusta ei myönnetä, jos asiakkaan säästöt ylittävät 4000 € tai jos pariskunnan yhteenlasketut säästöt ylittävät 8000 €.

Maksun alentamista tai perimättä jättämistä tai palvelusetelin arvon korottamista voi hakea lomakkeella, joka löytyy Pohjanmaan hyvinvointialueen kotisivulta. Hakemuksesta on käytävä ilmi, mistä maksuista alennusta tai vapautusta haetaan, mistä alkaen ja millä perusteilla. Hakemuksessa on esitettävä selvitys tuloista ja menoista tositteineen. Puutteellinen hakemus viivästyttää asian käsittelyä.

Jos henkilöllä on kuollessaan maksamattomia maksuja Pohjanmaan hyvinvointialueelle ja perunkirjoituksessa todetaan, että kuolinpesä on varaton, pesänhoitaja voi lähettää perunkirjoituksen hyvinvointialueen potilas- ja asiakasreskontraan. Jos perunkirjoitus osoittaa, että varoja ei ole, maksamattomat maksut poistetaan